

so pa prednosti vodnega gojenja tako velike, da so v stanu stroške, osnovalnega stanja itd. že v prvem letu povrniti. V prihodnjih letih so pa prednosti njegove čist dobiček. Vrh tega, da se osnivanje godilnih jam ali godilnic, ktere bom kmalu natančno popisal, tako hitro splečal, je še mogoče, da si vsak po svoji premožnosti jamo naredi. Revež, ki denarja nima, si jo lahko za 20 goldinarjev oskrbi, bogatina lahko tudi 100 goldinarjev stane, in vendar se boste v dobroti le malo razločni.

Toliko naj bode povedano o rōsnem gojenji, o kterem si v resnici ničesar družega želeti ne moremo, kakor to, da prav kmalu iz dežele zgine.

Da bode vodno gojenje tudi pri nas nasprotnike našlo, tega sem prepričan; razlogi bodo pa gotovo puhli. Eden bo rekel, da ni navada, lan tako goditi; drug bo še celó kar naravnost trdil, da to ne more za našo deželo dobro biti, — tako so sploh starokopitneži vajeni govoriti, kateri imajo le dosti besed, pa malo ali celó nič prevdarka. Takih in enakih govorov pa umen in prevdaren gospodar gotovo poslušal ne bode, ravno tako, kakor jih okoli moravskega Schönberga nihče ne posluša, kjer se še dandanes vkljub že 30letnega truda za povzdigo predivstva, zraven občne pohvale vrednih goditeljev vodnega gojenja, še vedno častitelji rōsnega nahajajo. (Dal. prih.)

O reji prešičev.

A. O svinjaku.

Prešič je domača žival, ktera je najmanj neušečna o hrani, zato ga je tudi najlaglje rediti. On je zadovoljen z ostanki, ki bi se velikokrat brez koristi morali zavreči; ako jih pa damo njemu, veselo jih povžije, in mi zato dobimo od njega dobro meso in špeh.

Vsak le gleda, da bi veliko priredil in malo potrošil, in to bo razumen gospodar tudi dosegel, ako bo prešiča tako redil, kakor je primerno njegovi naravi.

Za dobro rejo prešičev je potreba prva dober svinjak.

Ni še zadosti, ako se nekoliko kolov v zemljo zabije, z nekoliko deskami ogradi in v tak svinjak prešič zapre, ampak svinjak mora biti en čevljev ali saj pol čevlja nad zemljo, da se mokrota odteka in da ne deluje zemeljska toplina na prešiča. Tudi mora biti dosta prostoren v širini in dolžini, in sicer se računa za prešička 5 do 6 čevljev na dolgo in široko, za navadnega prešiča pa 8 do 10, za pitanca 9 do 12, za prasno svinjo ali za merjasca 36 do 48 čevljev.

Da svinja mladičev ne poleže, treba je svinjak saj na eni strani tako pregraditi, da mladiči ne morejo prelaziti.

Pod je najboljši iz desek, da se med špranjami lahko mokrota odteka, in tako vedno suh ostane, tudi porunklji so zato dobri, vendar za zimo je tak svinjak premrzl, in prešiču zarad nog tudi nevaren. Tudi stene so dobre iz dèsek, vendar se morajo večkrat snažiti zavoljo mrčesov, ki se v špranjah zaredé in prešiče nadlegujejo; še boljše so pa zidane ali pa iz opeke (cegla), ker so poleti tudi bolj hladne.

Strop je najboljši lesen in sicer iz dèsek, al tako mora biti narejen, da skozi ne pada prah, smeti, ali še celó kurjek. Korito je navadno leseno, al še boljše je kameneno, zmirom mora pa na toliko delov razdeljeno biti, kolikor prešičev iz njega jé, da se ne dregajo in ne nadlegujejo drug družega.

Pozimi naj bo svinjak topel, poleti hladán, zatoraj je zdravo svinjake poleti ob veliki vročini večkrat z vodo polivati, posebno take, ki nimajo nič dvorišča, kamor bi se mōgli prešiči na sprehod spuščati.

Skrbeti je treba za čist zrak, zato je treba malih luknjic narediti, vendar se mora paziti, da ni prepaha, po kterem se živina najlaglje prehladi.

Najglavniša stvar pri svinjkih je pa snažnost. Ker svinjski gnoj ni toliko vreden kakor goveji, treba je iz svinjakov večkrat kidati ga, in sicer poleti v hladu, pozimi v večji toplini, tudi stene večkrat čediti, korito pa še celó po vsaki jedi.

Ljudjé se zeló motijo, ako mislijo, da je za prešiče zdravo in k reji potrebno, da se po mlakah in blatu valjajo, — da jim boljše dene, ako je svinjak poln scavnice in svinjskega blata, kakor pa, da bi bil snažen. Al oni ne pomislijo, koliko se v nesnažnem svinjaku mrčesov zaredi, ki so prešičem škodljivi, kolikrat da prešiči uši nalezejo od same take nesnage. Silno treba je svinjake in tudi prešiče snažno držati. Da se prešič po mlaki rad valjá, to izvira le od tod, ako ga koža srbi, da bi s tem srbečico pregnal.

Koliko da prešičem snaga koristi, dokazuje nam Wirtemberški „gospodarski tednik“. On piše tako-le: „M. Tennel je pital 6 svinj, vse enakega plemena, enake starosti, enake težine in z enako hrano skozi 7 tednov. Tri med temi je vsak dan pral in krtačil, druge tri pustil je zapuščene, kakor jih navadno dandanes puščajo kmetje, da se v nesnagi valjajo. Akoravno so prve tri manj hrane pojedle, vendar je vsaka 30 funto v več imela, kakor ena unih treh“. Ali ni to dosti jasen dokaz, koliko tudi prešičem snaga koristi?

Ali ni boljše svinjake in prešiče čediti, in z malimi stroški mnogo prirediti, kakor pa v nesnagi puščati jih, mnogo potrošiti, in k temu malo ali še celó nič prirediti?

Svinjaki naj tedaj bodo čisti, suhi, prostorni, nad zemljo povzdignjeni, poleti hladni, pozimi topli, — in prepričani bodite, dragi gospodarji, da bodo prešiči zdravi in mnogo bolj se redili, kakor pa v nesnažnih svinjkih. Franjo Kuralt.

Iz šneperške gozdarske šole.

„Ali mu je pa tudi vsaki dan zaslužek gotov?“ — tako v „Novicah“ od 12. januarja t. l. na strani 10. praša sl. vredništvo.

Vsem posestnikom loške doline je znan kraj, kjer se omenjeni znesek lahko vsako leto zasluži. Se vé, da posestnik mora dobro voljo imeti in pa delavno živino. Al žalibog, da mnogi naši posestniki nočejo tega zaslužka, čeravno se jim ponuja lepa prilika; oni se raji s privajeno, pogubno trgovino pečajo, mislé, da komu drugemu škodujejo, ne spoznaje, da jo delajo le sami sebi. Edino tržtvo z lesom je bilo krivo, da so predniki posekali lepi les, prostor ta pa neobdelan pustili. In to se še dandanašnji ni predrugačilo, in se ne bo, dokler bode ljudstvo onim, ki jih z medeno besedo sleparijo, več verjelo, kakor takim, ki pošteno za-nj mislijo. Da se človek za svojo pravico potegne, prav je in celó dolžnost njegova, al žalostno je, če kmet, ki je že zadnji krvavo zasluženi krajcar dal takim postopačem, še jim takrat, ko je že najviša gosposka razsodila pravdo, dovoli na svoje stroške popotovati iz kraja v kraj, iz mesta v mesto.

Davki so veliki, potrebe čedalje večje, gozdi se pa vedno krčijo nam v veliko škodo. Denar moramo imeti, to je res. Da se pa denar tudi še kje drugej dobí, je pa tudi res. V onem kraji, ki je vam znan, ne bo dela nikoli zmanjkalo; da si pa več zaslužiti morete, to je razvidno iz onega spisa v „Novicah“, kakor če se z barigljicami ali drugo lesno trgovino vkvarjate. Gotovo ni pametno, da živina v hlevu vam stroške napravlja, vi pa denar na pōsodo jemljete. Delati mo-